

MEMO

Opsteller: Matty van Ewijk
Team: Ruimtelijk beleid en projecten
Kenmerk: Z/23/060419 / D/23/126304
Datum: 16 november 2023
Vertrouwelijkheid: Openbaar

Onderwerp: Beantwoording vragen De Onafhankelijken (Forum 31 oktober 2023)

Aanleiding: RIB over startnotitie zonnevelden en brief netcongestie

Memo:

Geachte raadsleden,

Naar aanleiding van de RIB van 20 juni met daarin de startnotitie Stap 2 Zonnevelden en de brief van Stedin en Tennet over netcongestie van 18 oktober (met een oplegnotitie van de Energy Board Utrecht) heeft de fractie De Onafhankelijken voorafgaand aan het Forum ruimte van 31 oktober aan mij een aantal vragen gesteld. Omdat de fractieleden van De Onafhankelijken bij het Forum zelf niet aanwezig konden zijn, heb ik de toezegging gedaan om deze vragen schriftelijk te beantwoorden. Onderstaand vindt u mijn antwoorden (cursief) tussen de vragen (vet).

Met vriendelijke groet,

Bas Lont

Wethouder duurzaamheid

Uw vragen en mijn antwoorden:

In Oudewater hebben wij de zonneladder vastgesteld. Daarin is afgesproken dat zon op dak voor een zonneweide gaat. In de RIB wordt aangekondigd dat gestart wordt met stap 2, het gebiedsproces.

1. Kan het college aangeven welke inspanningen gedaan zijn om de bijdrage van 19 GWh aan grootschalige opwek duurzame energie 'op het dak' te kunnen realiseren?

Het college heeft op 18 april 2023 het Actieplan Zon op Dak vastgesteld en vervolgens met de RIB over Zon op grote daken (D/023/098170) ter informatie aan de raad gestuurd. Inmiddels hebben de eigenaren van grote daken (in het gebied zonder netcongestie) van de gemeente een brief ontvangen en worden deze bedrijven actief benaderd met een aanbod voor een gratis quickscan en advies door het gespecialiseerde adviesbureau Soft Energy. Daarnaast is in samenwerking met de Vitap een eerste informatiebijeenkomst georganiseerd.

2. Kan de raad obv de start met het gebiedsproces concluderen dat alle 'op het dak' mogelijkheden reeds benut worden?

Nee, bij het opstellen van het Afwegingskader Duurzame Energie, door de raad vastgesteld op 15 juli 2021, is de zonneladder nadrukkelijk wel als uitgangspunt gebruikt. Daarbij is aangegeven dat 'er geen sprake is van volgorde in de uitvoering'. Naar verwachting is de potentie van zon op dak (en kleine windmolens) onvoldoende om de bijdrage van Oudewater van 19 GWh (maximaal 28,5 GWh) aan de realisatie van de RES-ambitie voor 2030 in te vullen.

Het afgelopen jaar is de krapte op de arbeidsmarkt en het aantal openstaande vacatures regelmatig aan bod gekomen. In de brief over de netcongestie staat aangegeven dat tot 2029 er geen nieuwe grote aansluitingen meer gerealiseerd kunnen worden.

3. Is het met de combinatie van deze twee gegevens logisch om nu (schaarse) ambtelijke capaciteit te besteden aan een gebiedsproces voor aanleg van een zonneweide welke op zijn vroegst in 2029 aangesloten kan worden?

De oplegger van de Energy Board is op dit punt niet juist. Hier had moeten staan: het elektriciteitsnetwerk van de provincie Utrecht (in plaats van in de provincie Utrecht). Het noordelijke deel van Oudewater is aangesloten op het elektriciteitsnetwerk van Zuid-Holland. Daar is geen netcongestie voor levering aan het net, zodat opwek van elektriciteit met een zonneveld daar nog steeds mogelijk is.

Op pagina 5 van de startnotitie wordt geschetst hoe het proces rondom de realisatie van de zonneweide er precies uit gaat zien. Er wordt aangegeven dat er samengewerkt wordt met de omgeving en dat er gestuurd wordt op samenwerking tussen initiatieven. Die omgeving wordt in het proces vertegenwoordigd door een energiecoöperatie of vereniging (in oprichting).

4. Zijn er reeds energiecoöperaties of verenigingen in de gebieden B3 en J11 in oprichting?

Ja. Energie van Utrecht brengt, mede in overleg met de nieuwe gebiedscoöperatie Copes Kracht, Energie Oudewater en Lek & IJsselstroom, de mogelijkheden van financiële participatie van bewoners in kaart en de (mogelijke) rol die de coöperaties daarbij kunnen spelen.

5. Stel dat er in dit gebied geen coöperatie of vereniging opgericht wordt, hoe worden dan de belangen van de inwoners van Papekop behartigd in het proces?

Voor alle duidelijkheid: een coöperatie behartigt niet de belangen van inwoners. De rol van de coöperatie(s) binnen een initiatief voor een zonneveld richt zich vooral op het zorgen voor lokaal eigendom en/of bredere financiële participatie (zoals een omgevingsfonds). Het doel hiervan is dat de winst (grotendeels) binnen de lokale gemeenschap kan blijven en onze bewoners kunnen profiteren van de opbrengsten van een zonneveld. Vertegenwoordiging gaat in de context van het Afwegingskader Duurzame Energie dus uitsluitend over het vormgeven van de financiële participatie. De omgeving bestaat daarbij naast omwonenden uit alle inwoners van Oudewater.

De gemeente organiseert in deze fase (Stap 2) het participatieproces, met bijeenkomsten voor omwonenden en voor geïnteresseerde bewoners van Papekop (de dichtstbijzijnde kern) en andere geïnteresseerde bewoners in de rest van de gemeente. Bij het benaderen van bewoners werken we o.a. samen met het Comité Dorpsbelangen Papekop.

Voordat een voorstel voor een beeldkwaliteitsplan (met een ruimtelijk kader voor de eventuele beoordeling van projectplannen van initiatieven in Stap 3 of 4 en vergunningsaanvragen in Stap 5) aan de raad wordt voorgelegd, leggen we eerst een door het college vastgesteld ontwerp-beeldkwaliteitsplan ter inzage. Gedurende een periode van zes weken kunnen alle bewoners en belanghebbenden door het indienen van een zienswijze formeel reageren op het voorstel.

Op pagina 6 van de startnotitie staat geschreven dat uit het bredere gebiedsproces Oudewater-Noord naar voren is gekomen dat het grootste deel van de aanwezige boeren in gebied B3 en J11 hun bedrijfsvoering willen voortzetten.

6. Is het met dit gegeven logisch om toch in te zetten op verkenning van een zonneweide in gebieden B3 en J11?

Ja, want een belangrijke conclusie uit de verkenning is dat er in de zones B3 en J11 potentie is voor het realiseren van zonnevelden. Met andere woorden: een deel van de grondeigenaren heeft dus wel interesse om een zonneveld te realiseren.

Met het starten van Stap 2 voor deze zones geeft het college ook uitvoering aan de motie 'Ontzie Polder Hekendorp' van 15 juli 2021. Deze motie is destijds unaniem aangenomen door de raad, met het verzoek aan het college om 'maximale inspanning te leveren om zonneparken allereerst te realiseren in zones B3 en J11, alvorens zonneparken te realiseren in zone A1'.

7. Op een aantal plekken wordt de bodemdaling van het veenweidegebied aangestipt. Is er al meer bekend over de (on)mogelijkheden van de aanleg van een zonneweide icm bodemdaling?

In lijn met het Afwegingskader en de (ook unaniem aangenomen) motie 'Scoren op bodemdaling en zichtbaarheid' nemen we bodemdaling (naast zichtbaarheid) nadrukkelijk mee in het ontwerpend onderzoek in Stap 2. We werken aan een inventarisatie van beschikbare onderzoeken en gerealiseerde projecten in veenweidegebied. In sommige gevallen is het juist aantrekkelijk voor boeren als alternatief verdienmodel, omdat landbouw als gevolg van bodemdaling niet meer mogelijk is. We zullen de inventarisatie bij het voorstel voor het beeldkwaliteitsplan uiteraard met de raad delen.